TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2004. gada 9. decembrī *

Lieta C-460/02

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, ko 2002. gada 19. decembrī cēla

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv A. Aresu [*A. Aresu*] un M. Hutunens [*M. Huttunen*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Itālijas Republiku, ko pārstāv I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis, kam palīdz O. Fjumara [*O. Fiumara*], *vice-avvocato generale dello Stato*, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja.

* Tiesvedības valoda — itāļu.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*], tiesneši R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*] (referente), K Lēnartss [*K. Lenaerts*], S. fon Bārs [*S. von Bahr*] un K. Šīmans [*K. Schiemann*],

ģenerāladvokāts F. Ležē [*P. Léger*],
sekretāre M. Muhika Arsamendi [*M. Múgica Arzamendi*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2004. gada 25. martā,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2004. gada 9. septembrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Savā prasības pieteikumā Eiropas Kopienu Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka, ciktāl 1999. gada 13. janvāra dekrēts Nr. 18, ar kuru tiek piemērota Direktīva 96/67/EK par pieeju lidlauka sniegto pakalpojumu tirgum Kopienas lidostās (1999. gada 24. februāra *GURI* Nr. 28 kārtējais papildinājums, turpmāk tekstā — "Dekrēts Nr. 18/99"),

— nenoteica maksimālo septiņu gadu laikposmu lidlauka pakalpojumu sniedzēju atlasei atbilstoši Padomes 1996. gada 15. oktobra Direktīvas 96/67/EK (OV L 272, 36. lpp.) 11. panta 1. punkta d) apakšpunktam,

— 14. pantā noteica sociālu pasākumu, kas ir nesaderīgs ar šīs direktīvas 18. pantu, un

— 20. pantā paredzēja pārejas noteikumus, ko neatļauj šī pati direktīva,

Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek minētā direktīva.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

2 Direktīva 96/67 paredz lidlauka sniegto pakalpojumu tirgus pakāpeniskas atvēršanas sistēmu Kopienas lidostās.

3 Šīs direktīvas 2. panta e) un f) punkta noteikumi definē jēdzienus "lidlauka sniegtie pakalpojumi" un "pašpakalpojumi" šādi:

"e) "lidlauka sniegtie pakalpojumi" ir pakalpojumi, ko lidostu lietotājiem sniedz lidlaukos, kā aprakstīts pielikumā;

f) "pašpakalpojumi" ir situācija, kad lidostas lietotājs tieši sniedz sev vienas vai vairāku kategoriju lidlauka sniegtos pakalpojumus un par to sniegšanu neslēdz nekādu līgumu ar kādu trešo pusi [personu]. Šajā definīcijā lidostas lietotājus savā starpā neuzskata par trešo personu, ja

— vienam no tiem pieder lielākā daļa cita lietotāja

vai

— kādai vienai organizācijai pieder lielākā daļa katra no lietotājiem."

4 Atbilstoši Direktīvas 96/67 6. panta 1. punktam un 7. panta 1. punktam dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai vispārīgā veidā nodrošinātu lidlauka pakalpojumu

sniedzējiem brīvu pieeju tirgum, lai tie varētu sniegt lidlauka pakalpojumus trešām personām, un pašpakalpojumu brīvību Kopienas lidostās.

5 Šīs pašas direktīvas 6. panta 2. punkts paredz šādas atkāpes no nosacījuma par brīvu pieeju lidlauka sniegto pakalpojumu tirgum trešām personām:

"Dalībvalstis var ierobežot to lidlauka pakalpojumu sniedzēju skaitu, kam atļauts sniegt šādu kategoriju lidlauka pakalpojumus:

— bagāžas apstrāde,

— perona dienesti,

— degvielas uzpildes dienests,

— kravas un pasta apstrāde attiecībā uz ienākošas, izejošas vai tranzītā esošas kravas un pasta fizisko pārkraušanu starp lidostas terminālu un gaisa kuģi.

Tomēr minimālais skaits ir divi pakalpojumu sniedzēji katrā lidlauka pakalpojumu kategorijā."

6 Direktīvas 96/67 9. panta 1. punkts nosaka:

"Ja kādā lidostā sakarā ar īpašiem ierobežojumiem attiecībā uz pieejamo platību vai jaudu, kas pastāv jo īpaši platības pārāk intensīvas izmantošanas dēļ, nav iespējams atvērt tirgu un/vai īstenot pašpakalpojumu veikšanu šajā direktīvā paredzētajā līmenī, attiecīgā dalībvalsts var nolemt:

[..]

b) atļaut sniegt vienu vai vairākas 6. panta 2. punktā minētās lidlauka pakalpojumu kategorijas tikai vienam vienīgam pakalpojumu sniedzējam;

[..]".

7 Šīs pašas direktīvas 14. panta 1. punkts paredz iespēju noteikt, ka pieeja lidlauka sniegto pakalpojumu tirgum ir tikai tad, ja ir saņemts neatkarīgas iestādes "apstiprinājums". Šī norma ir formulēta šādi:

"Dalībvalstis var noteikt, ka lidlauka pakalpojumu sniedzējs var sniegt pakalpojumus vai lidostas lietotājs var veikt pašpakalpojumus tikai tad, ja tas ir saņēmis tādas valsts iestādes apstiprinājumu, kura ir neatkarīga no lidostas vadības dienesta.

Šā apstiprinājuma saņemšanas kritērijiem ir jāsaistās ar stabilu finansiālo stāvokli un pietiekamu apdrošināšanu, iekārtu, gaisa kuģu, aprīkojuma un personu drošību, kā arī apkārtējās vides aizsardzību un attiecīgo sociālo noteikumu ievērošanu.

Kritērijiem ir jāatbilst šādiem principiem:

a) tie jāpiemēro bez diskriminācijas starp dažādiem lidlauka pakalpojumu sniedzējiem un lidostas lietotājiem;

b) tiem jābūt saistītiem ar paredzēto mērķi;

c) tie nedrīkst faktiski samazināt pieeju tirgum vai ierobežot pašpakalpojumu brīvību līdz tādai pakāpei, kas būtu zemāka, nekā noteikts šajā direktīvā.

Šos kritērijus dara zināmus atklātībā, un lidlauka pakalpojumu sniedzēju vai pašpakalpojumus veicošo lidostas lietotāju iepriekš informē par procedūru apstiprinājuma saņemšanai."

8 Direktīvas 96/67 18. pants nosaka:

"Neskarot šīs direktīvas piemērošanu un ievērojot citus Kopienu tiesību aktu noteikumus, dalībvalstis var veikt vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu darba ņēmēju tiesību aizsardzību un ievērotu apkārtējās vides aizsardzību."

Valsts tiesiskais regulējums

9 Direktīvu 96/67 transponēja Itālijas tiesību sistēmā ar Dekrētu Nr. 18/99.

10 Minētā dekrēta, kas attiecas uz sociālās aizsardzības sistēmu, 14. pants nosaka:

"1. Garantējot brīvu pieeju lidlauka sniegto pakalpojumu tirgum, jānodrošina, lai 30 mēnešus pēc šī dekrēta stāšanās spēkā saglabātos esošais nodarbinātības līmenis un iepriekšējās vadības personāla darba tiesisko attiecību pēctecība.

2. Izņemot gadījumu, kad notiek uzņēmuma filiāles pāreja, jebkura darbības veida pāreja, kas attiecas uz vienu vai vairākām lidlauka sniegto pakalpojumu kategorijām, kuras paredzētas A un B pielikumā, ietver personāla pāreju, ko nosaka attiecīgie subjekti, saskaņojot ar darba ņēmēju arodbiedrībām, no iepriekšējā pakalpojumu sniedzēja tā tiesību un pienākumu pārņēmējam samērīgi satiksmes vai darbību daļai, ko tas pārņem."

11 Šī paša dekrēta 20. pantā ir šāds pārejas noteikums:

"Lidlauka sniegto pakalpojumu personāla līgumi, kas bija spēkā 1998. gada 19. novembrī un paredz vairākas organizatoriskas un līgumiskas sistēmas, paliek spēkā līdz attiecīgo līgumu termiņam, kuri netiek pagarināti un jebkurā gadījumā nav spēkā ilgāk par sešiem gadiem."

Pirmstiesas procedūra

12 Pēc sūdzības saņemšanas Komisija atzina, ka Itālijas tiesību akti neatbilst Kopienu tiesībām vairākos aspektos. Šī iemesla dēļ tā nosūtīja Itālijas Republikai 2000. gada 3. maija brīdinājuma vēstuli. Itālijas valdība uz to atbildēja ar 2000. gada 18. jūlija notu.

13 Uzskatot šo atbildi par neapmierinošu, Komisija 2001. gada 24. jūlijā nosūtīja Itālijas Republikai argumentētu atzinumu. Itālijas valdība sniedza atbildi ar 2001. gada

31. oktobra notu. Pēc šīs notas 2001. gada 5. decembrī tika nosūtīts vēl viens paziņojums.

14 Pēc tam notika vairākas Komisijas kompetento dienestu pārstāvju un Itālijas Infrastruktūras un transporta ministrijas ekspertu tikšanās, kuru laikā Itālijas valdība izteica priekšlikumus grozīt Dekrēta Nr. 18/99 noteikumus. Tā kā Komisijai netika sniegta nekāda cita informācija, tā nolēma celt šo prasību.

Par prasību

Par pirmo iebildumu

15 Ar 2004. gada 19. janvāra vēstuli Itālijas valdība nosūtīja Tiesai informāciju par to, ka Dekrēta Nr. 18/99 11. panta 1. punkts tika grozīts ar 2003. gada 31. oktobra likumu Nr. 306 (2003. gada 15. novembra *GURI*). Šādos apstākļos Komisija ar 2004. gada 23. marta vēstuli atsauca savu pirmo iebildumu, atstājot spēkā prasījumu piespriest atbildētājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par otro iebildumu

Lietas dalībnieku argumenti

16 Komisija uzskata, ka Dekrēta Nr. 18/99 14. pants ir nesaderīgs ar Direktīvas 96/67 18. pantu, jo tas ikreiz, kad notiek "darbību pāreja", kas skar vienu vai vairākas minētā dekrēta pielikumos paredzētās lidlauka sniegto pakalpojumu kategorijas, lidlauka pakalpojumu sniedzējiem uzliek par pienākumu nodrošināt personāla pāreju no iepriekšējā pakalpojumu sniedzēja tā pēctecim samērīgi tai satiksmes vai darbību daļai, ko tas pārņēmis.

17 Komisija uzsver, ka darba ņēmēju tiesību aizsardzību pieļauj Direktīvas 96/67 18. pants ar nosacījumu, ka tā nav pretrunā šīs direktīvas efektīvai piemērošanai attiecībā uz lidlauka sniegtajiem pakalpojumiem. Dekrēta Nr. 18/99 14. panta 1. punkts acīmredzami pārkāpj tās aizsardzības robežas, ko nodrošina Padomes 1977. gada 14. februāra Direktīva 77/187/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmējsabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmējsabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā (OV L 61, 26. lpp.), ko groza Padomes 1998. gada 29. jūnija Direktīva 98/50/EK (OV L 201, 88. lpp.) un kodificē Padomes 2001. gada 12. marta Direktīva 2001/23/EK (OV L 82, 16. lpp.).

18 Komisija uzskata, ka valsts tiesību normu — kāda apstrīdēta šajā lietā — varētu pamatot ar Direktīvas 96/67 18. pantu tikai tad, ja to piemērotu uzņēmuma pārejas gadījumā Direktīvas 2001/23 izpratnē. Lai piemērotu Direktīvu 2001/23, pārejai jāattiecas uz ekonomisku vienību, proti, personu un īpašuma organizētu kopumu,

kas ļauj veikt ekonomiska rakstura darbību noteikta mērķa sasniegšanai. Tomēr, lai varētu spriest, vai pastāv šādas vienības pāreju raksturojoši elementi, ir jāņem vērā visi pastāvošie apstākļi, kas raksturo attiecīgo darījumu.

19 Kā norāda Komisija, tikai fakts, ka iepriekšējā un jaunā pakalpojumu sniedzēja sniegtie pakalpojumi ir analoģiski, neļauj secināt, ka notiek ekonomiskas vienības pāreja starp diviem uzņēmumiem. Faktiski ar vienību nav jāsaprot tikai darbības veikšana, kas tai uzticēta, un tās identitāti veido arī citi elementi — tādi kā tās personāls, vadība, darba organizācija, kā arī pārvaldības metodes un paņēmieni.

20 Komisija atgādina — lai varētu runāt par uzņēmuma pāreju, šajā lietā nav uzņēmuma cesijas pamatelementa, tas ir, tieši vai netieši izteiktas vienošanās vai valsts varas akta. Jaunais pakalpojumu sniedzējs faktiski gūst pieeju lidlauka struktūrām autonomi, neatkarīgi no jebkādām attiecībām vai saiknes ar bijušo pakalpojumu sniedzēju. Šāda autonomija izriet no fakta, ka ar attiecīgā lidlauka vadību ir noslēgts līgums.

21 Komisija apgalvo, ka Itālijas valdības veiktais pasākums patiešām nozīmē valsts sociālo pienākumu pāreju jauniem uzņēmumiem, kas sniedz pakalpojumus un tādējādi tiek nostādīti neizdevīgā stāvoklī. Ja valsts iestādes vēlētos veikt sociālus pasākumus lidlauka sniegto pakalpojumu liberalizācijas procesa piemērošanas ietvaros, Direktīvas 96/67 18. pants varētu būt atbilstošs juridisks pamats, bet ar nosacījumu, ka attiecīgie pasākumi atbilst šīs direktīvas jēgai, kā arī Kopienu tiesību vispārīgajiem principiem.

22 Kā norāda Komisija, Dekrēta Nr. 18/99 14. pants traucē pakalpojumu sniedzējiem, kas vēlas gūt pieeju attiecīgajam tirgum, izvēlēties savu personālu un tādējādi arī to pakalpojumu organizācijas veidu, kurus tie plāno sniegt, lai varētu veikt darbības šajā tirgū. Direktīvas 96/67 mērķis ir tieši sekmēt konkurenci tirgos, kas pirms tam bija slēgti un kuros pastāvēja monopols, samazinot aviosabiedrību ekspluatācijas izmaksas un uzlabojot lidostu klientiem sniegto pakalpojumu kvalitāti.

23 Itālijas valdība atzīmē, ka Direktīva 96/67 atstāj dalībvalstīm rīcības brīvību attiecībā uz to, kā un kad tiks veikti vajadzīgie pasākumi jaunās sistēmas īstenošanai, ņemot vērā katras dalībvalsts īpatnības. Šādā aspektā valsts likumdevējs pieņēma attiecīgo tiesisko regulējumu, apzinoties faktu, ka brīva pieeja tirgum var būt saderīga ar Kopienas lidlauku pienācīgu darbību, pakāpeniski īstenojama un pielāgojama nozares prasībām. Sociālās aizsardzības pasākumi, kas paredzēti Dekrēta Nr. 18/99 14. pantā, nav šķērslis lidlauka sniegto pakalpojumu nozares liberalizācijai un ir Direktīvas 96/67 18. pantā valstij piešķirtās kompetences konkrēts precizējums.

24 Itālijas valdība uzskata, ka šīs direktīvas un citu Kopienu tiesību normu, it sevišķi tādu, kas attiecas uz darba ņēmēju tiesību saglabāšanu uzņēmuma pārejas gadījumā, ievērošana nenozīmē to, ka aizsardzības līmenis, ko dalībvalstis piešķir, var būt noteikts tikai tajās robežās, ko pieļauj tiesību aktu saskaņošana Kopienas līmenī. Ja tas tā būtu, Direktīvas 96/67 18. pantam zustu jebkāda jēga, jo šī norma neatstātu dalībvalstīm nekādu iespēju piedāvāt darba ņēmējiem tādu garantiju, kas jau neizriet no Kopienu tiesībām.

25 Kā norāda Itālijas valdība, šī pēdējā norma ir interpretējama tādējādi, ka šāda "papildu" garantija nedrīkst pati izvērsties par Kopienu tiesību pārkāpumu, kā tas ir specifiskā veidā noteikts Direktīvā 96/67 vai vispārīgā veidā — citos Kopienu tiesību aktos. Ciktāl efektīvu darba ņēmēju aizsardzību var īstenot tikai tādējādi, ka darba devējam tiek noteikts finansiāls ierobežojums un pienākums, tās likumība jāizvērtē, salīdzinoši un racionāli izanalizējot iesaistītās intereses.

26 Itālijas valdība tāpat apgalvo — ciktāl pakalpojums ir identisks vai vismaz līdzīgs tam, ko sniedza iepriekšējais pakalpojumu sniedzējs, kapitāla un īpašuma pārņemšana ne vienmēr ir noteicošais kritērijs, lai definētu uzņēmuma pāreju. Darbības organizācija tādā veidā, ka, no ekonomiskā aspekta raugoties, tiek veikta būtiska darbību pārņemšana, ir arī attiecināma uz jēdziena "pāreja" piemērošanas jomu.

27 Ņemot vērā konkrētās nozares un attiecīgo uzņēmumu organizācijas īpatnības, Itālijas valdība uzsver, ka uz lidlauka "darbību" pāreju var attiecināt plašāku jēdzienu — "uzņēmuma pāreja". Faktiski šo situāciju līdzīgu uzņēmuma pārejai padara tieši tādas darbības turpināšana, kas pāriet no viena pakalpojumu sniedzēja otram.

28 Itālijas valdība norāda — ir skaidrs, ka Dekrēta Nr. 18/99 14. pants sevišķi attiecas uz "darbību pāreju attiecībā uz vienu vai vairākām lidlauka sniegto pakalpojumu kategorijām", bet ir acīmredzami, ka praksē šī pāreja notiek vienlaikus ar tādu noteiktu īpašumu un struktūru mantisku pārņemšanu, kas jaunajam pakalpojumu sniedzējam vajadzīgi darbības veikšanai. Šādos apstākļos norisinās uzņēmuma daļas pāreja vai vismaz uzņēmumu pēctecība, kas pēc būtības ir raksturojama kā pāreja. Tādējādi valsts likumdevējs, cenšoties nodrošināt darba ņēmēju aizsardzību, rīkojās leģitīmi, pieņemot pretrunīgajām interesēm racionālu kompromisa risinājumu.

29 Runājot par argumentu, ka Direktīvas 96/67 transponēšana valsts tiesībās bija par pamatu konkurences izkropļošanai lidlauka sniegto pakalpojumu tirgū par labu jau nodibinātiem uzņēmumiem, nostādot neizdevīgā stāvoklī potenciālos konkurentus, Itālijas valdība atzīmē — brīvas konkurences princips nozīmē, ka attiecīgie uzņēmumi bauda reālu iespēju vienlīdzību saskaņā ar noteikumiem, ko paredz sociālajos jautājumos piemērojamie tiesību akti, pat ja šiem noteikumiem ir ierobežojošs raksturs.

Tiesas vērtējums

30 Savā argumentācijā Itālijas valdība pēc būtības apgalvo, ka Dekrēta Nr. 18/99 14. panta tiesiskais pamats ir Direktīvas 96/67 18. pants un ka apstrīdētā norma ietilpst Direktīvas 2001/23 piemērošanas jomā.

31 Attiecībā uz šī 14. panta atbilstību Direktīvai 96/67, ņemot vērā šīs direktīvas 18. panta formulējumu, jāsecina — no minētās direktīvas divdesmit ceturtā apsvēruma izriet, ka dalībvalstis saglabā kompetenci nodrošināt piemērotu sociālās aizsardzības līmeni to uzņēmumu darba ņēmējiem, kuri sniedz lidlauka pakalpojumus.

32 Attiecībā uz "piemērota līmeņa" definīciju ir jāuzsver — kā to pareizi norādīja ģenerāladvokāts secinājumu 33. punktā, — ka šī iespēja neietver neierobežotu normatīvu kompetenci un ir īstenojama tādējādi, ka tā neietekmē Direktīvas 96/67 lietderīgo iedarbību un mērķus. Kā Tiesa ir uzsvērusi 2003. gada 16. oktobra

spriedumā lietā *Flughafen Hannover-Langenhagen* (C-363/01, *Recueil*, I-11893. lpp., 43. punkts), minētās direktīvas mērķis ir nodrošināt lidlauka sniegto pakalpojumu tirgus atvēršanu, kam saskaņā ar šīs pašas direktīvas preambulas piekto apsvērumu jāpalīdz samazināt aviosabiedrību ekspluatācijas izmaksas.

33 Turpretim Direktīvas 96/67 18. panta interpretācija, ko sniedza Itālijas valdība, it sevišķi attiecībā uz sociālo apsvērumu ņemšanu vērā, pārlieki sarežģītu jaunu pakalpojumu sniedzēju ienākšanu lidlauka sniegto pakalpojumu tirgū, jo tiem būtu pienākums pārņemt personālu, ko nodarbinājis iepriekšējais pakalpojumu sniedzējs. Tādējādi tiktu apdraudēta racionāla lidlauka infrastruktūru izmantošana un pakalpojumu izmaksu, ko sedz klienti, samazināšana.

34 Pienākums — kas attiecīgajiem uzņēmumiem uzlikts saskaņā ar Dekrēta Nr. 18/99 14. pantu — pārņemt iepriekšējā pakalpojumu sniedzēja personālu, nostāda jaunus, potenciālus konkurentus nelabvēlīgā stāvoklī attiecībā pret jau nodibinātiem uzņēmumiem un apdraud lidlauka sniegto pakalpojumu tirgus atvēršanu, tādējādi kaitējot Direktīvas 96/67 lietderīgai iedarbībai.

35 No tā izriet, ka apstrīdētais tiesību akts apdraud šīs direktīvas mērķi, tas ir, attiecīgo tirgu atvēršanu un piemērotu apstākļu izveidi, lai nodrošinātu konkurenci šajā nozarē Kopienā.

36 Tā kā apstrīdētais tiesību akts ir nesaderīgs ar Direktīvu 96/67, nav pamata apgalvot, kā to dara Itālijas valdība, ka Dekrēta Nr. 18/99 14. pants nav pretrunā Direktīvai 2001/23.

37 Jebkurā gadījumā Itālijas valdība nevar apgalvot, ka minētā dekrēta 14. pants pamatojas uz jēdzienu "darbību pāreja", kas ietilpst Direktīvas 2001/23 piemērošanas jomā.

38 Jāatgādina, ka atbilstoši šīs direktīvas 1. panta 1. punktam tā attiecas uz jebkuru uzņēmuma, uzņēmējsabiedrības vai uzņēmuma vai uzņēmējsabiedrības daļas īpašumtiesību pāreju citam darba devējam īpašumtiesību nodošanas vai uzņēmumu apvienošanas rezultātā. No Tiesas judikatūras šajā sakarā izriet, ka noteicošais kritērijs, lai noteiktu, vai notiek pāreja šīs direktīvas izpratnē, ir tas, vai attiecīgā vienība saglabā savu identitāti, kas tostarp izriet no fakta, ka tās darbība tiek turpināta vai pārņemta (skat. it īpaši 1986. gada 18. marta spriedumu lietā 24/85 *Spijkers*, *Recueil*, 1119. lpp., 11. un 12. punkts, kā arī 1997. gada 11. marta spriedumu lietā C-13/95 *Süzen*, *Recueil*, I-1259. lpp., 10. punkts).

39 Lai noteiktu, vai šādas vienības pārejas nosacījumi ir izpildīti, Tiesa atzina, ka ir būtiski ņemt vērā visus faktiskos apstākļus, kas raksturo attiecīgo darījumu, tostarp uzņēmuma vai uzņēmējsabiedrības veidu, to, vai notiek/nenotiek ķermeniska īpašuma — tāda kā ēkas un kustamais īpašums — pāreja, bezķermeniska īpašuma vērtību pārejas brīdī, to, vai jaunais uzņēmums/darba devējs pārņem/nepārņem personāla vairākumu, to, vai notiek/nenotiek klientu pāreja, kā arī pirms un pēc pārejas veikto darbību līdzīguma pakāpi un šo darbību iespējamās pārtraukšanas ilgumu. Tomēr šie elementi ir tikai daļa no vērtēšanas aspektu kopuma, kas jāizvērtē, un tādējādi tos nevar vērtēt atsevišķi (skat. it īpaši iepriekš minētos spriedumus lietā *Spijkers*, 13. punkts, un lietā *Süzen*, 14. punkts).

40 No šīs judikatūras izriet, ka dažādu kritēriju, pēc kuriem var noteikt, vai ir notikusi uzņēmuma, uzņēmējsabiedrības vai uzņēmuma vai uzņēmējsabiedrības daļas īpašumtiesību pāreja Direktīvas 2001/23 izpratnē, atzīšana par svarīgiem var atšķirties atkarībā no faktoru skaita.

41 Tādējādi ir jāatzīst — to, vai attiecīgais darījums ir pāreja Direktīvas 2001/23 izpratnē, var noteikt tikai pēc īpatnībām, kas raksturīgas katrai atsevišķai darbību pārejai, kas skar vienu vai vairākas lidlauka sniegto pakalpojumu kategorijas.

42 Jāatzīst, ka Dekrēta Nr. 18/99 14. pants neatkarīgi no konkrētā darījuma rakstura attiecas uz "ikvienu darbības pāreju" attiecīgajā nozarē un ka, ņemot vērā iepriekš minēto judikatūru, šāda pārejas definīcija acīmredzami pārsniedz tās pārejas definīcijas robežas, kas noteikta Direktīvā 2001/23, kā to interpretējusi Tiesa.

43 Tādējādi jāatzīst, ka otrais iebildums ir pamatots, jo sociālās aizsardzības sistēma, ko paredz Dekrēta Nr. 18/99 14. pants, ir nesaderīga ar Direktīvu 96/67.

Par trešo iebildumu

44 Komisija uzskata, ka Dekrēta Nr. 18/99 20. pants neatbilst Direktīvai 96/67, jo šī norma ļauj uzņēmumiem ar īpašām organizācijas sistēmām darboties pašpakalpo-

jumu jomā vienlaicīgi ar citiem atlasītiem un/vai licencētiem pakalpojumu sniedzējiem atbilstoši šīs direktīvas noteikumiem.

45 Komisija atzīmē, ka minētā dekrēta 20. pants atsaucas uz darba līgumiem, kas bija spēkā 1998. gada 19. novembrī un kas paredz dažādas organizatoriskas un līgumiskas sistēmas. Šie darba līgumi attiecas uz citu pašpakalpojumu patērētāju personālu, nekā noteikts Direktīvā 96/67. Tiem jāpaliek spēkā to pašreizējā formā līdz to termiņa beigām un, jebkurā gadījumā, laikposmā, kas nepārsniedz sešus gadus. Praktiski, šie uzņēmumi ir licencēti nodrošināt pakalpojumu sniegšanu vienlaicīgi ar citiem uzņēmumiem pašpakalpojumu jomā un lidlauka pakalpojumu sniedzējiem trešām personām.

46 Kā norāda Komisija, Direktīva 96/97 skaidri nosaka to uzņēmumu — lidlauka pakalpojumu sniedzēju — kategorijas, kas var sevi uzskatīt par lidlauka pakalpojumu sniedzējiem trešām personām un par pašpakalpojumus veicošiem lidostas lietotājiem. Vienības, kas neatbilst Direktīvas 96/67 2. panta f) punktā paredzētajiem pašpakalpojumu kritērijiem, var darboties tikai kā pakalpojumu sniedzēji trešām personām. Turklāt šīs pašas direktīvas 6. un 7. pants nosaka pienākumu ievērot īpašu kārtību, lai atlasītu pašpakalpojumus veicošus lidostas lietotājus un pakalpojumu sniedzējus trešām personām.

47 Komisija piebilst, ka Direktīva 96/67 neparedz pārejas pasākumus uzņēmumiem ar atšķirīgām organizācijas sistēmām. Līgumtiesisko attiecību spēkā esamība jāizvērtē saistībā ar piemērojamo tiesisko regulējumu un it īpaši ar minētās direktīvas normām. Valsts likumdevējs nevar lemt par līgumtiesisko attiecību spēkā esamības termiņu tā, it kā uz tām neattiektos pienākumi, ko paredz minētās direktīvas normas.

48 Itālijas valdība uzskata, ka strīdīgā norma ir ne tikai tāda, kas piemērojama pārejas periodā, bet arī ar ļoti ierobežotu piemērojamību. Tā jāizvērtē iegūto tiesību saglabāšanas izpratnē kā norma, kas garantē šīs tiesības relatīvi īsā laikposmā, proti, līdz attiecīgo līgumu termiņa beigām un, jebkurā gadījumā, laikposmā, kas nepārsniedz sešus gadus. Turklāt šo normu ir paredzēts atcelt ar nākamo ikgadējo likumu, ar ko īsteno Kopienu tiesību normas.

Tiesas vērtējums

49 Jāatzīmē, ka Direktīvas 96/67 normas precīzi definē to uzņēmumu kategorijas, kurus var kvalificēt kā lidlauka pakalpojumu sniedzējus trešām personām un pašpakalpojumus veicošus lidostas lietotājus. No tā izriet, ka vienības, kas neatbilst šajā direktīvā noteiktajiem pašpakalpojumu kritērijiem, var darboties vienīgi kā pakalpojumu sniedzēji trešām personām. Turklāt, kā ģenerāladvokāts ir pareizi uzsvēris secinājumu 49. punktā, minētā direktīva neparedz iespēju dalībvalstīm šajā sakarā veikt pārejas pasākumus.

50 Nosakot šādus pārejas pasākumus, Dekrēta Nr. 18/99 20. pants paredz sistēmu, kas ir nesaderīga ar Direktīvu 96/67.

51 Tādējādi Komisijas iebildums ir pamatots.

52 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, ir jāatzīst — ciktāl Dekrēts Nr. 18/99 14. pantā nosaka sociālu pasākumu, kas ir nesaderīgs ar Direktīvas 96/67 18. pantu, un 20. pantā paredz pārejas sistēmu, ko neatļauj šī direktīva, Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek minētā direktīva.

Par tiesāšanās izdevumiem

53 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kam spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Itālijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums ir nelabvēlīgs, tad jāpiespriež Itālijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) **ciktāl 1999. gada 13. janvāra Dekrēts Nr. 18, ar kuru tiek piemērota Direktīva 96/67/EK par pieeju lidlauka sniegto pakalpojumu tirgum Kopienas lidostās, 14. pantā nosaka sociālu pasākumu, kas ir nesaderīgs ar Padomes 1996. gada 15. oktobra Direktīvas 96/67/EK 18. pantu, un 20. pantā paredz pārejas sistēmu, ko neatļauj šī direktīva, Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek minētā direktīva;**

2) **Itālijas Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

[Paraksti]